

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Zhůř

1945–1960

Inventář

EL NAD č.: 458

AP č.: 481

Jana Mašková

Blovice 2016

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Příloha

Seznam použitých zkratk	10
-------------------------	----

Inventární seznam

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy	12
Účetní knihy	12
II. Spisový materiál	12
a) Registraturní pomůcky	12
b) Spisy	12

I. Vývoj původce archiválií

Obec Zhůř je malá vesnice nacházející se 1 km jižně od Chocenic.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Zhůř do politického okresu Plzeň-venkov. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, se obec Zhůř s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice. Od 12. června 1960 došlo k integraci obce Zhůř s obcí Jarov. Po sloučení obou obcí Místní národní výbor ve Zhůři zanikl a obec od té doby spravoval MNV v Jarově. Po další reorganizaci MNV se stala obec Jarov s místní částí Zhůř s účinností od 1. ledna 1980 součástí obce Chocenice.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/ 1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národního výborů, a vyhláškou ministerstva vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení a o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoc, kterou mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 z roku 1945 a na ni navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947 určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a na úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Místní národní výbor ve Zhůři byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV se však nedochovaly, takže nelze, a to

ani z dochovaného spisového materiálu, který je součástí archivního fondu, zjistit složení MNV za celou dobu jeho existence. Stejně tak se nepodařilo dohledat adresu, kde MNV Zhůř sídlil.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústava definovala národní výbory jako „nositele a vykonavatele státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existenci právně zakotvila jako nedílnou součást státního zřízení České socialistické republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Zhůř. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů. Nově byl zřízen okres Blovice, do jehož území přešly některé obce patřící do té doby do okresu Plzeň-venkov. Jednou z nich byla i obec Zhůř.

V roce 1949 byl mj. vydán zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Národní výbory převzaly vedení matričních knih od roku 1950, církevní knihy se k 1. lednu 1950 uzavřely a staly se majetkem státu. Původní farní obvod pro obec Zhůř se nacházel v Prádle. Obec Zhůř byla od 1. ledna 1950 zařazena do matričního obvodu Měcholupy.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Zhůř. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly nově národní výbory rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Zhůř byl s počtem 126 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě; řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV a to zejména v oblasti zemědělské výroby; za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřazeného okresního národního výboru.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech,

zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Tímto zákonem byl pozměněn a doplněn zákon č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i obce Zhůř. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Blovice, ale i ONV Přeštice a ONV Stod.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června 1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů místo členů volili poprvé poslanci. Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

Okresní národní výbor Blovice na základě jednání rady ze dne 5. června 1960 a na základě rozhodnutí plenárního zasedání ONV Blovice ze dne 28. května 1960 schválil sloučení obce Zhůř s obcí Jarov s platností k 12. červnu 1960. Název správního celku byl stanoven na MNV Jarov se sídlem tamtéž. Tímto rozhodnutím zanikl MNV Zhůř.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecním zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, Obecní úřad ve Zhůři obnoven nebyl.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

První část archivního fondu, podací protokol z let 1946–1949, byla do Okresního archivu v Blovicích předána bez předávacího protokolu. Do knihy přírůstků podací protokol zapsán nebyl.

Další část archivního fondu, kniha příjmů z let 1958–1960, kniha výdajů z roku 1960 a inventární kniha z roku 1957 byla do Okresního archivu Plzeň-jih v Blovicích předána spolu

se spisy MNV Jarov Místním národním výborem Jarov na základě skartačního řízení (č. j. OA 69/74) dne 28. září 1974. Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 438.

Jak a zda vůbec u úřadu fungovala spisová služba, se z torza dochovaných archiválií nepodařilo vysledovat. Rovněž se nepodařilo zjistit, kde národní výbor v době svého působení archiválie ukládal a zda je k úschově po jeho integraci s MNV Jarov převzal k uložení tento nástupce. Ani v archivním fondu MNV Jarov se nedochovala žádná předávací agenda, která by svědčila o převodu dokumentů mezi oběma původci.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Původcem archivního fondu je Místní národní výbor Zhůř, který vyvíjel svoji činnost od května 1945 do 11. června 1960.

Archivní fond obsahuje archiválie z let 1945–1960, a to celkem 6 úředních knih z let 1955–1960, 1 podací protokol z let 1946–1949 a 1 karton spisů z let 1945–1950.

Archiválie MNV Zhůř jsou uloženy také jako posteriora v inventarizovaném archivním fondu Archiv obce Zhůř. Jedná se o společnou knihu čelední, pracovních knížek a domovských listů (inv. č. 7) v níž byly v letech 1904–1951 vedeny záznamy dvěma původci, a to v letech 1904–1945 Obecním úřadem Zhůř a v letech 1945–1951 MNV Zhůř. Tyto archiválie byly v archivním fondu Archiv obce Zhůř ponechány z důvodu převažující agendy vedené tímto obecním úřadem.

Pro pořádání spisů bylo využito umělé Schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v Metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Zhůř, a to vzhledem k dochovaným archiváliím pouze na oddíl Úřad národního výboru, který je rozdělen na část věnovanou úředním knihám a část věnovanou spisovému materiálu. Pododdíl úředních knih obsahuje účetní knihy, které jsou zastoupeny třemi inventárními knihami, knihou příjmů, knihou výdajů a pokladním deníkem. Spisový materiál je rozdělen na registraturní pomůcky a spisy. Mezi registraturní pomůcky je zařazen podací protokol. Pododdíl spisy obsahuje archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha tvoří samostatnou inventární jednotku, stejně tak i podací protokol. U spisů pak byla inventární jednotka vytvořena každým oddílem spisů.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Archivní fond je dochován torzovitě. Chybí veškeré zápisy ze schůzí pléna a rady, podací protokoly z roku 1945 a z let 1950–1960 a většina spisové agendy

Před vlastní inventarizací archivního fondu MNV Zhůř došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do baličích papírů. Archivní fond není poškozen.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,10 bm. Po inventarizaci je nynější rozsah archivního fondu 0,12 bm, z toho připadá 0,05 bm na úřední knihy, 0,02 bm na podací protokoly a 0,05 bm na karton.

Při provádění generální inventury v roce 2013 byly z archivního fondu Archiv obce Zhůř vyčleněny pro archivní fond MNV Zhůř účetní uzávěrky z let 1945–1948. Dále byly v archivním fondu Archiv obce Zhůř nalezeny dokumenty vložené v úředních knihách a náležící do archivního fondu MNV Zhůř. Z tohoto archivního fondu byly proto vyjmuty, následně sepsány, vloženy do kartonu a vmanipulovány do archivního fondu MNV Zhůř. Jejich soupis je uložen ve spisu o fondu.

Z archivního fondu MNV Jarov byly pro archivní fond MNV Zhůř vyčleněny dvě inventární knihy z let 1955 a 1957, pokladní deník z let 1958–1960 a domovní seznamy z roku 1950, vše o celkové metráži 0,02 bm.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je způsoben vnitřním přesunem archiválií mezi archivními fondy. Spisový materiál byl při inventarizaci archivního fondu uložen do kartonu.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu MNV Zhůř provedeno nebylo.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přehled o ekonomickém vývoji a hospodaření obce poskytuje torzovitá řada účetních knih (inv. č. 1 - 6) a archiválie týkající se účetních uzávěrek obce (inv. č. 15).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2015 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Zhůř uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 11. srpna 2016

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Statistický lexikon obcí v Republice československé : –Úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. I. Země česká. Praha: Orbis, 1934.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích, Praha: Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960, *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990), *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, str. 73-90.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

Příloha

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventurní číslo
kar	karton
MNV	místní národní výbor
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
ppr	podací protokol
roč.	ročník
Sb.	sbírka
ukn	úřední kniha

I N V E N T Á R N Í   S E Z N A M

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Účetní knihy

1	Inventární kniha	1955	ukn 1
2	Inventární kniha – základní prostředky	1957	ukn 2
3	Inventární kniha – drobné krátkodobé prostředky	1957	ukn 3
4	Knihy příjmů	1958–1960	ukn 4
5	Knihy výdajů	1960	ukn 5
6	Pokladní deník	1958–1960	ukn 6

II. Spisový materiál

a) Registrurní pomůcky

7	Podací protokol	1946–1949	ppr 1
---	-----------------	-----------	-------

b) Spisy

Organizace činnosti národního výboru

8	Rezignace na funkci předsedy MNV	1949	kar 1
---	----------------------------------	------	-------

Bezpečnost, ochrana veřejného pořádku

9	Trestní list – Hanz Herbert Morawetz (člen gestapa)	1946	kar 1
10	Usnesení o prominutí trestu – František Šlajs	1946	kar 1

Evidence obyvatelstva, matriční záležitosti

11	Úmrtní lístek – František Šlajs	1947	kar 1
12	Domovní seznamy (příhlášky a odhlášky osob bydlících v domě)	1950	kar 1
13	Domovské právo	1946	kar 1
14	Žádosti o vyhotovení domovských listů	1949	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
Finanční hospodaření			
15	Účetní uzávěrky obce	1945–1948	kar 1
Zemědělská výroba			
16	Hlášení obce o plnění kontingentu dobytka	1945	kar 1
Lesy			
17	Odevzdání lesa „Vůsí“ do prozatímní správy	1945	kar 1
Sociální péče			
18	Zprávy o výnosech sbírek	1946–1948	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Zhůř
Značka archivního fondu:	MNV Zhůř
Časové rozmezí:	1945–1960
Počet evidenčních jednotek:	8 (6 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	18
Rozsah v bm:	0,12
Stav ke dni:	11. 8. 2016
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková
	dne 11. 8. 2016 – č. j. SOAP/050-0505/2016

